

رابطه هوش های چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی دانشجویان

علی اکبر صلاحی^۱، مریم قمصری^۲

^۱ مدرس و مشاور دانشگاه، گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) - شهری
^۲ دانش آموخته مقطع کارشناسی رشته روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام (ره) - شهری

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین هوش های چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی در دانشجویان انجام شده است. روش تحقیق در این پژوهش کمی و از نوع همبستگی بوده که جامعه آماری آن شامل دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران انتخاب شدند. در این تحقیق از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شده است که حجم نمونه ۷۶ نفر بوده است. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه های هوش های چندگانه گاردنر، شادکامی آکسفورد و پرسشنامه رضایت از زندگی بود. برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی که شامل تحلیل واریانس یک طرفه برای فرضیه اصلی و ضریب همبستگی پیرسون برای فرضیه های فرعی استفاده شده است. نتایج فرضیه اصلی شامل $0/048$ sig بود که کوچکتر از $0/05$ بوده، در نتیجه فرض صفر رد و فرض خلاف تایید و رابطه به احتمال 95% است. همچنین نتایج فرضیه های فرعی به ترتیب $0/000$ ، $0/001$ ، $0/023$ ، $0/017$ ، $0/009$ ، $0/020$ ، $0/006$ ، $0/010$ ، $0/001$ ، $0/005$ بودند که همگی معنادار شدند.

واژه های کلیدی: هوش چندگانه، شادکامی، رضایت از زندگی، دانشجویان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه:

شادکامی^۱ حالتی ذهنی است که از طریق تجربه ی رضایت خاطر، خشنودی، عشق و یا احساس سرور و نشاط مشخص می شود (کرامتی، ۱۳۹۱). شادکامی نوعی ارزشیابی فرد از خود و زندگی اش است و در برگیرنده مفاهیمی از قبیل رضایت از زندگی، عواطف مثبت، نداشتن نشانگان افسردگی و اضطراب است (غلامعلی لواسانی، ۱۳۹۳).

احساس رضایت در جایی بیرون از ما نیست بلکه تجربه ای درونی است. احساس رضایت به مفهوم آسوده بودن با آن چیزی است که داریم. در صورتیکه این نکته را درک کنیم و تشخیص دهیم، از هدر رفتن انرژی زیادی جلوگیری می کنیم و در راه پرثمری قرار می گیریم (مقدم، ۱۳۹۸). رضایت از زندگی^۲ به عنوان قضاوت شخصی از سعادت و بهروزی و کیفیت زندگی مبتنی بر معیارهای انتخابی هر فرد تعریف شده است مفهوم رضایت از زندگی به عنوان تجربه درونی است که حضور مثبت هیجان ها و نبود احساسات منفی را در بر می گیرد (توانگر، ۱۳۹۱).

هوش «توانایی حل مسائل یا انجام دادن اعمال روزمره که پیامد زندگی در یک مجموعه فرهنگی یا

جامعه خاص است». این هوش چند گانه است که انسان را قادر می سازد نقش های مختلفی را به عنوان فیزیک دان، کشاورز، کشیش و... بپذیرد (ساعتچی، ۱۳۹۶). نظریه هوش چند گانه^۳ برای اولین بار توسط هوارد گاردنر^۴ (۱۹۸۳)، ارائه شد و در ابتدا هشت نوع هوش را از یکدیگر تفکیک کرد. شواهد مختلفی وجود دارد که انسانها از یکی یا همه این نوع هوش ها برخوردار هستند و آموزش از طریق این نظریه می تواند در مدرسه به خلاقیت، درک و استفاده از دانش جدید و یادگیری مفاهیم آموزشی کمک نماید. همچنین گاردنر بیان می کند که می توان، هوش را آموزش داد و هرکس در هر سنی می تواند از طریق یادگیری به سطحی از مهارت - های هوشی برسد (فرامرزی، ۱۳۹۴).

نظریه هوش چند گانه هوارد گاردنر: این هوش مجموعه ای از چندین هوش است که در ادامه به آن اشاره می شود.

هوش کلامی^۵: توانایی درک کلمات و چگونگی عملکرد افراد در ترکیب آنها برای ایجاد یک زبان مفید.

^۱ Happiness

^۲ Life satisfaction

^۳ Multiple intelligence

^۴ Howard Gardner

^۵ Verbal intelligence

هوش منطقی-ریاضی^۶: توانایی مشاهده عوامل و روابطی که ظاهراً در دنیای اطراف ما حوادث نامربوطی هستند به گونه ای که بتوانیم آنها را به صورت بدیع و خلاقانه در یک زنجیره عقلانی و منطقی به کار گیریم.

هوش موسیقایی^۷: توانایی تشخیص زیر و بم صدا، آهنگ و دیگر علائم موسیقی و ترکیب آنها در فعالیت هوشمندان به صورت منطقی.

هوش مکانی- فضایی^۸: توانایی تفکر در مورد کیفیت های بصری دنیا و به کارگیری و تبدیل آنها با راه های خلاقانه.

هوش بدنی- حرکتی^۹: توانایی کنترل حرکات بدنی و گرفتن اشیا به صورت ماهرانه و مهارت در ترکیب این حرکات.

هوش درون فردی^{۱۰}: توانایی برای دسترسی و شناخت خود درونی (احساسات، واکنش ها و آرزوها) هوش میان فردی^{۱۱}: توانایی توجه و تمایز قائل شدن بین افراد با توجه به وضعیت و احساسات و علائق آنها (رحیمی، ۱۳۹۱).

هوش طبیعت گرایانه^{۱۲}: افراد دارای این نوع هوش علاقه مند به زندگی و کارهای مربوط به گیاهان و جانوران می باشند. طبیعت شناسان، زمین شناسان، مهندسان کشاورزی، باغبانها و دامداران را میتوان در این گروه طبقه بندی نمود (حمدانی، ۱۳۹۷).

هوش هستی گرایانه^{۱۳}: در این نوع هوش افراد از گفتگو درباره تاریخ و فرهنگ و ادیان لذت میبرند. این هوش در روحانیون، فلاسفه و عرفا قابل مشاهده است (حمدانی، ۱۳۹۷).

در این پژوهش به نقش هوش های چندگانه که شامل هوش زبانی/کلامی، هوش منطقی/ریاضی، هوش دیداری/فضایی، هوش بدنی/جنبشی، هوش درون فردی، هوش میان فردی، هوش موسیقایی و هوش طبیعت گرا می باشد در شادکامی و رضایت از زندگی پرداخته می شود. زمانی که فرد بداند هوش او در کدام جنبه بالاتر است طبق آن در مسیری قرار میگیرد که هم سو با هوش تخصصی اوست مطابق آن هوش رشته تحصیلی و شغل خود را انتخاب کرده و باعث می شود در جایگاه درست خود قرار گیرد و این قرارگیری

^۶ Logical intelligence

^۷ Musical intelligence

^۸ Spatial intelligence

^۹ Bodily intelligence

^{۱۰} Intrapersonal intelligence

^{۱۱} Interpersonal intelligence

^{۱۲} Naturalistic intelligence

^{۱۳} Existential intelligence

صحيح باعث شادكامی و رضایتش از زندگی می شود و این رضایت را می تواند به نحوی با مفید بودن در جامعه هم به دیگران عرضه دارد. ضرورت این پژوهش بدین دلیل است که فرد با شناختی که نسبت به هوش غالب خود پیدا می کند می تواند در مسیر و جایگاه درست خود قرار گیرد و این قرارگیری در جایگاه درست هم به نفع خودش است که مطابق با استعداد و توانمندی اش قدم برمیدارد و هم کمکی است برای بهبود وضعیت جامعه زیرا فردی که در جایگاه درست خود قرار می گیرد شادکامی و رضایتش از زندگی افزایش یافته و این شادکامی و رضایت داشتن او باعث افزایش راندمان در محل کار و ارتباط برقرار کردن بهتر با دیگران می شود (نگارنده).

نصرتی نژاد و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با موضوع مطالعه رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان شادکامی آنان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که با توجه به نتایج بدست آمده حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان می دهد میان سرمایه اجتماعی و ابعاد آن و میزان شادکامی رابطه معنادار، مستقیم و مثبت وجود دارد. میزان مشارکت اجتماعی دارای قویترین رابطه $r=0/548$ با شادکامی است و پس از آن اعتماد اجتماعی $r=0/435$ و انسجام اجتماعی $r=0/33$ قرار دارند. بر پایه نتایج این پژوهش، ابعاد سرمایه اجتماعی ۲۵ درصد از تغییرات متغیر شادکامی را تبیین می کنند؛ به گونه ای که مشارکت اجتماعی بیشترین تأثیر و انسجام اجتماعی کمترین تأثیر را بر شادکامی دارد و در میان متغیرهای زمینه ای، سن و وضعیت تأهل نیز از رابطه معناداری با شادکامی برخوردارند.

صحرائیان و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با موضوع رابطه نگرش مذهبی و شادکامی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام دادند به این نتیجه رسیدند که با توجه به نتایج بدست آمده پژوهش، رابطه ی بین شادکامی و نگرش مذهبی ($r=0/256, p=0/001$) سن و شادکامی ($p=0/004$)، $r=0/241$) و نیز سن و مذهب ($r=0/198$ و $p=0/018$) معنادار بود علاوه بر رابطه معنادار بین شادکامی و نگرش مذهبی، سن نیز رابطه معناداری با شادکامی و نگرش مذهبی دارد.

شمسایی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با موضوع مقایسه رضایت از زندگی دانش آموزان نابینا و ناشنوا با دانش آموزان مدارس عادی شهر همدان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که با توجه به نتایج بدست آمده آزمون T نشان داد میزان رضایت از زندگی دو گروه دانش آموزان عادی و استثنایی یکسان نمی باشد و اختلاف معناداری وجود دارد. همچنین نتایج آزمون ANOVA نشان داد که میزان رضایت از زندگی سه گروه دانش آموزان نابینا، ناشنوا و عادی نیز یکسان نمی باشد و اختلاف معناداری وجود دارد $p<0/05$ بین ابعاد میزان رضایت از زندگی سه گروه دانش آموزان نیز تفاوت معنی داری یافت شد

حمدانی (۱۳۹۷) در پژوهشی با موضوع بررسی رابطه هوش های چندگانه و رضایت شغلی پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی شهرستان اهواز انجام داد به این نتیجه رسید که با توجه به نتایج بدست آمده بین هوش های هشت گانه و رضایت شغلی پرستاران در سطح معناداری ۵ درصد رابطه مثبتی وجود دارد، اما صرفاً ۴ نوع از هوش ها که شامل هوش کلامی $p=0/001$ هوش میان فردی $p=0/001$ ، هوش درون فردی $p=0/001$ و هوش طبیعت گرایانه $p=0/008$ قابلیت پیش بینی رضایت شغلی را دارند. رابطه بدست آمده تحت تأثیر سن و تحصیلات نیز تغییری نداشته است.

بزرگمهری بوذر جمهری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با موضوع اثر بخشی آموزش هوش افزایی مبتنی بر نظریه هوش های چندگانه گاردنر بر مطلوبیت اجتماعی و انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دهم شهر اصفهان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که با توجه به نتایج بدست آمده روش هوش افزایی مبتنی بر نظریه هوش های چندگانه گاردنر رابطه افزایش مطلوبیت اجتماعی و انگیزش تحصیلی در گروه آزمایشی در مرحله ی پس آزمون شده است $p < 0/00$ با توجه به یافته های پژوهش می توان آموزش هوش افزایی مبتنی بر نظریه گاردنر را بعنوان یک روش موثر بر افزایش مقبولیت اجتماعی و ارتقا انگیزش تحصیلی برای دانش آموزان پیشنهاد داد. ما در پژوهش حاضر به دنبال این موضوع هستیم که آیا بین هوش چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی رابطه وجود دارد یا خیر؟

روش

روش پژوهش کمی و از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری پژوهش دانشجویان زن و مرد، شاغل و غیر شاغل، متأهل و مجرد با دامنه سنی ۲۰ تا ۵۰ سال تمامی ورودی ها مقاطع فوق دیپلم تا دکتری رشته روانشناسی دانشگاه های تهران سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بود. روش نمونه گیری روش در دسترس می باشد و حجم نمونه ۷۶ نفر در نظر گرفته شده است. از پرسشنامه های هوش های چندگانه گاردنر، شادکامی آکسفورد و پرسشنامه رضایت از زندگی استفاده شد.

آزمون هوش چندگانه گاردنر یک آزمون مداد کاغذی است که هم به صورت فردی و هم گروهی قابل اجرا است و نمره منفی ندارد. زمان اجرا نامحدود است. پاسخ های ۸۰ عبارت آزمون در یک طیف لیکرت ۵ درجه ای به صورت «خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵» در نظر گرفته شده است. در هر یک از ابعاد هوش، ۱۰ عبارت مطرح شده و مجموع امتیاز هر بعد هوش ۵۰ امتیاز است که بیشترین امتیاز در هر بعد نشانگر وجه غالب در فرد است. روایی این مقیاس به روش تحلیل عاملی انجام شده و از روایی مناسبی برخوردار است. ضرایب پایایی زیر مقیاسها به روش آلفای کرونباخ ۰/۶۱ تا ۰/۸۵ گزارش شده است. از سویی میزان پایایی محاسبه شده در کل پرسشنامه ۰/۸۳ است که نشاندهنده پایایی مناسب است.

پرسشنامه شادکامی آکسفورد^{۱۴} در سال ۱۳۲۱ با معکوس کردن مواد مقیاس افسردگی بک توسط ارگایل ولو ساخته شده است این مقیاس ۲۹ ماده دارد که براساس طیف چهار درجه ای از ۱ تا ۴ نمره گذاری میشود. بنابراین حداقل نمره هر آزمودنی ۹۲ و حداکثر ۱۱۱ است. بنابراین، هر چه نمره آزمودنی بالاتر باشد، نشانگر شادکامی بالاتر وی خواهد بود و برعکس. روش اجرا بدین صورت است که فرد در هر ماده گزینه ای که به خود نزدیک تر است را انتخاب می نماید. روایی و پایایی این مقیاس در مطالعات مختلف از جمله علیپور و نوربالا (۱۳۳۱) تایید شده است، آرجیل ولو ۱۲۲۳ (ضریب آلفای ۲۱ درصد را با ۳۴۳ آزمودنی، فارنهایم و وبرونیک ۱۲۲۲) ضریب آلفای ۳۳ درصد را با ۱۱۱ آزمودنی (ونوری ۱۳۳۱) با ۱۳۱ آزمودنی آلفای کرونباخ ۳۴ درصد را به دست آورده اند. در ایران علی پور ونور بالا ۱۳۳۱ با ۱۱۱ آزمودنی آلفای ۲۳ درصد را به دست آورده اند.

^{۱۴} Oxford

پرسشنامه رضایت از زندگی توسط داینر^{۱۵} در سال ۱۹۸۵ ساخته شد دارای ۵ ماده است که هر در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۷ نمره گذاری می‌گردد. روایی و پایایی این پرسشنامه در پژوهش مظفری (۱۳۸۲) ذکر شده است. خسروی (۱۳۷۶) که نسخه‌ای از این پرسشنامه را در ایران ترجمه و آماده اجرا کرده روایی آنرا در جامعه ایرانی تایید کرده و آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۸ را برای آن گزارش کرده است. در این پژوهش از ۲ روش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در آمار توصیفی از شاخص‌هایی نظیر نما، میانه، میانگین، واریانس، انحراف معیار، جداول و نمودار استفاده شد. در آمار استنباطی از روش آماری همبستگی پیرسون استفاده شد و به دلیل ۳ متغیره بودن از روش تحلیل واریانس ANOVA و روش فرعی همبستگی پیرسون است استفاده گردید. برای آنالیز اطلاعات از نرم افزار آماری version ۲۲ SPSS استفاده گردید.

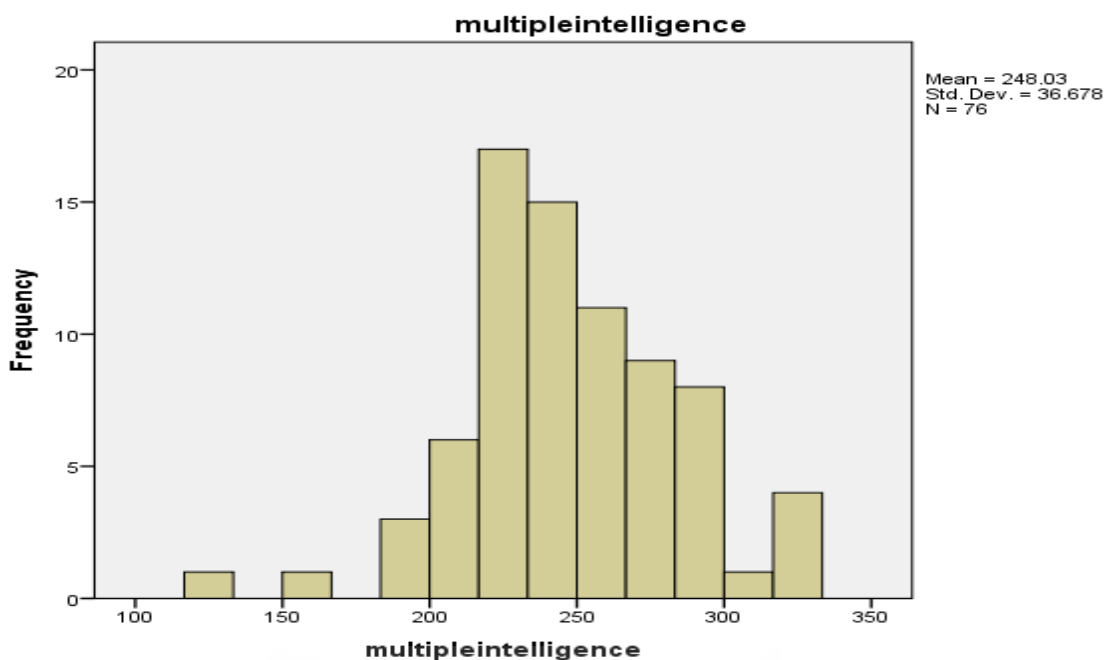
نتایج:

جدول ۱ - آمار توصیفی

		gender	age	education	matrimony	job
N	Valid	۷۶	۷۶	۷۶	۷۶	۷۶
	Missing	۰	۰	۰	۰	۰
	Mean	۱,۴۷	۲۹,۹۲	۲,۸۲	۱,۵۰	۱,۶۱
	Std. Error of Mean	۰,۰۵۸	۰,۸۶۷	۰,۰۵۵	۰,۰۶۱	۰,۰۵۶
	Median	۱,۰۰	۲۹,۰۰	۳,۰۰	۱,۰۰	۲,۰۰
	Mode	۱	۲۲	۳	۱	۲
	Std. Deviation	۰,۵۰۳	۷,۵۵۷	۰,۴۸۲	۰,۵۲۹	۰,۴۹۲
	Variance	۰,۲۵۳	۵۷,۱۱۴	۰,۲۳۲	۰,۲۸۰	۰,۲۴۲
	Skewness	۰,۱۰۸	۰,۸۲۲	-۰,۴۷۷	۰,۲۷۷	-۰,۴۳۹
	Std. Error of Skewness	۰,۲۷۶	۰,۲۷۶	۰,۲۷۶	۰,۲۷۶	۰,۲۷۶
	Kurtosis	-۲,۰۴۳	-۰,۰۵۱	۰,۴۸۹	-۱,۳۲۸	-۱,۸۵۶
	Std. Error of Kurtosis	۰,۵۴۵	۰,۵۴۵	۰,۵۴۵	۰,۵۴۵	۰,۵۴۵
	Range	۱	۳۰	۲	۲	۱
	Minimum	۱	۲۰	۲	۱	۱
	Maximum	۲	۵۰	۴	۳	۲
	Sum	۱۱۲	۲۲۷۴	۲۱۴	۱۱۴	۱۲۲

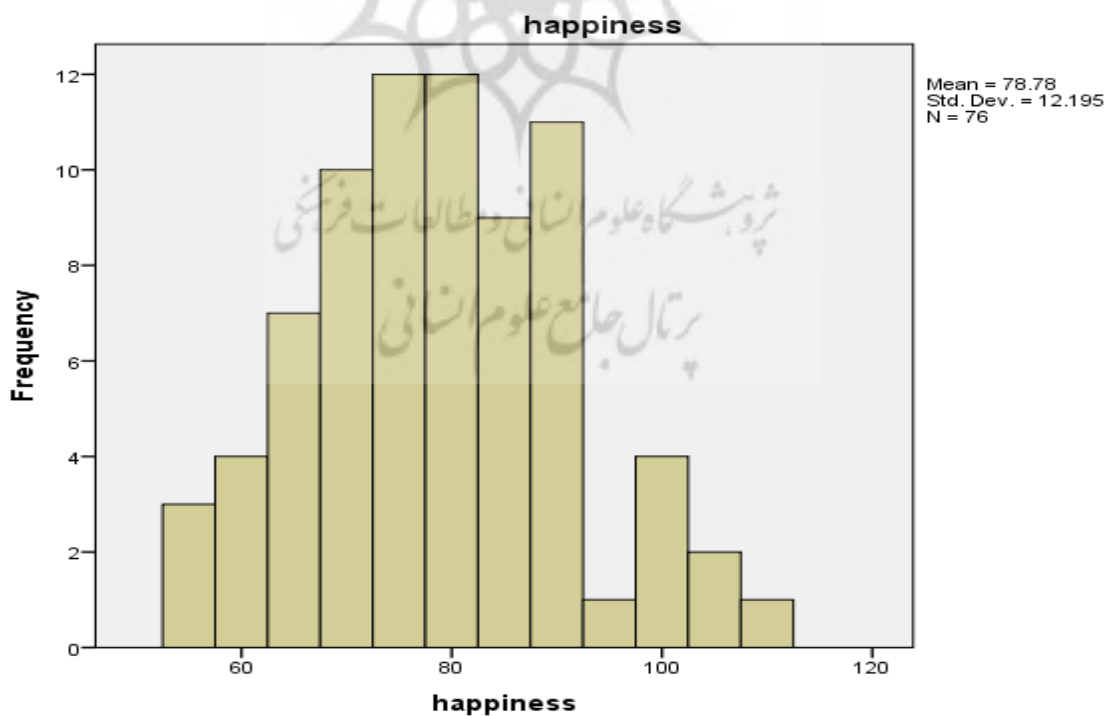
در جدول شماره ۱- شاخص‌های نظیر نما، میانه، میانگین، واریانس، انحراف معیار مشخص گردیده است. نمودار ۱ - هوش‌های چندگانه

^{۱۵} Dainer

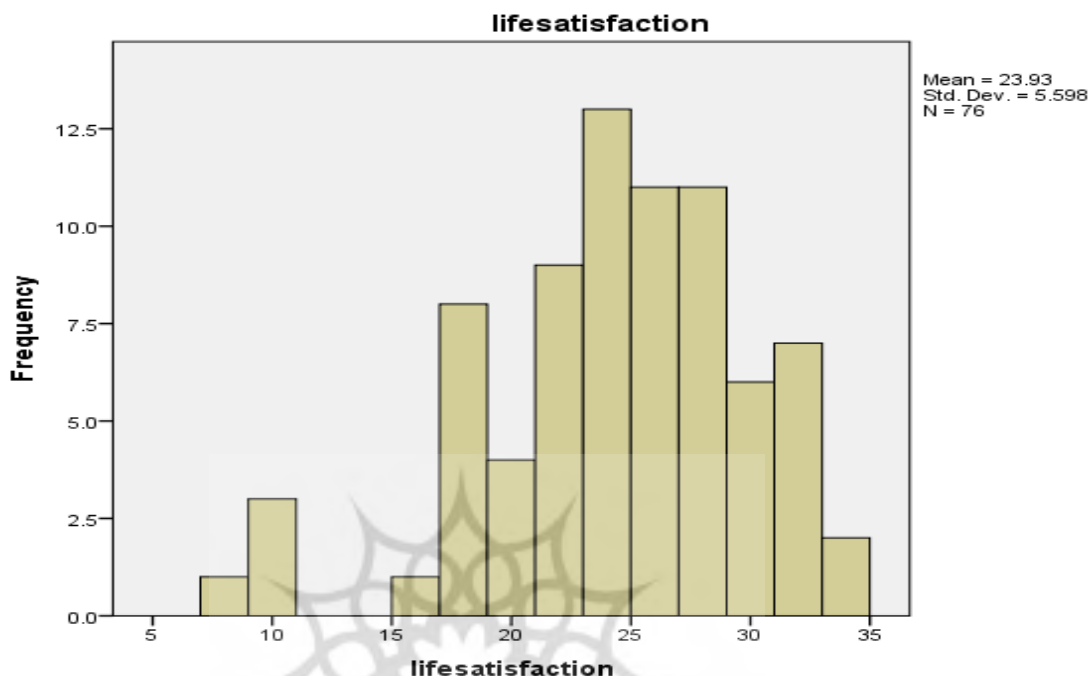
نمودار ۱ نشاندهنده میزان هوش های چندگانه می باشد. در محور افقی متغیر هوش گانه و در محور عمودی فراوانی نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد بیشترین مقدار هوش چندگانه بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ است که اوج این مقدار بین ۲۵۰-۲۲۰ قرار دارد.

نمودار ۲ -
شادکامی

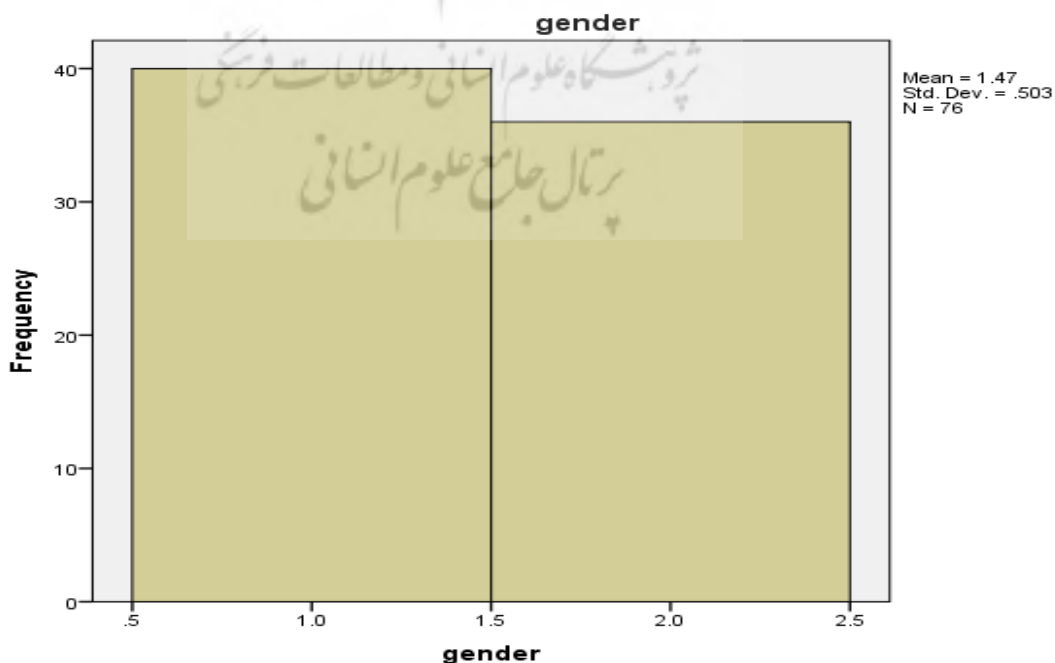
نمودار ۲ نشان دهنده میزان شادکامی افراد شرکت کننده می باشد. در محور افقی متغیر شادکامی و در محور عمودی فراوانی نشان داده شده. برون داد نمودار نشان می دهد که بیشترین میزان شادکامی بین ۶۰-۹۰ است رنج ۸۰-۷۰ اوج این مقدار است

نمودار ۳- رضایت از زندگی

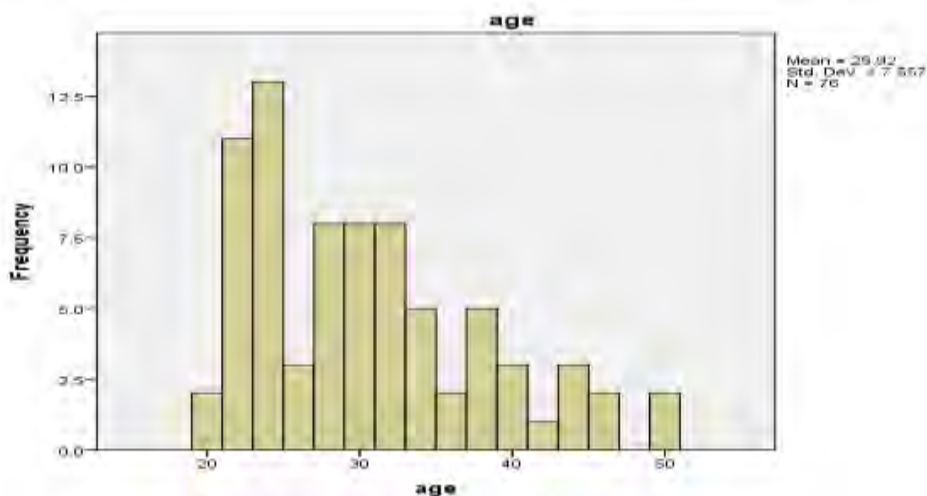
نمودار ۳ نشاندهنده میزان رضایت از زندگی افراد می باشد. در محور افقی متغیر رضایت از زندگی و در محور عمودی فراوانی نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد بیشترین میزان رضایت از زندگی محدوده ای بین ۲۰ تا ۳۰ است که اوج آن ۲۵ است

نمودار ۴ - جنسیت

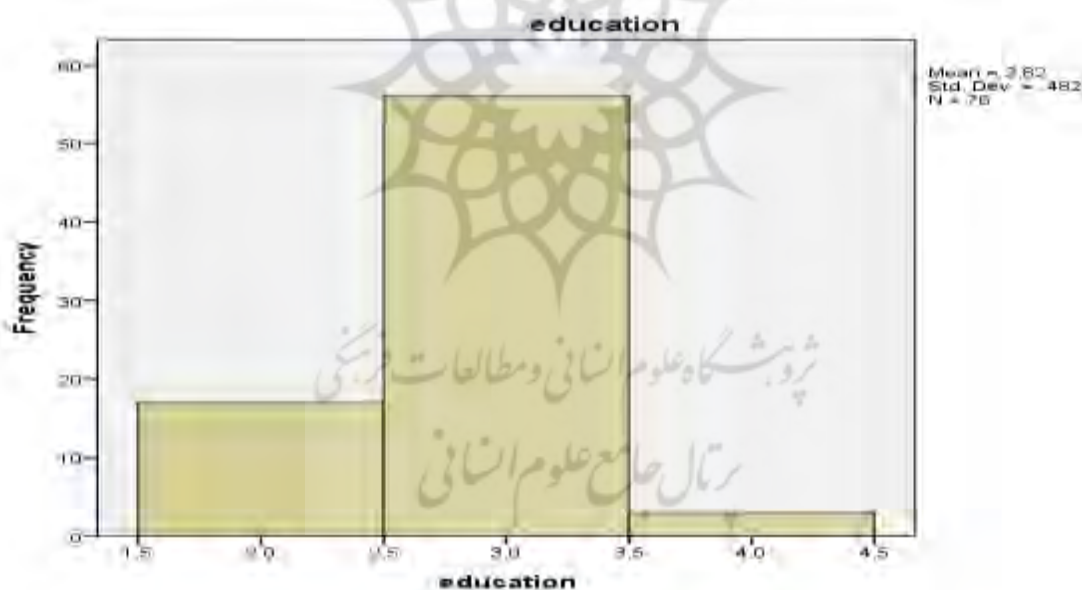

نمودار ۴ نمودار متغیر جنسیت را نشان می دهد. در محور افقی متغیر جنسیت و در محور عمودی فراوانی داده ها نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد که افراد با جنسیت زن (۴۰ نفر) بیشتر از افراد با جنسیت مرد (۳۶ نفر) می باشند نمودار ۵- سن

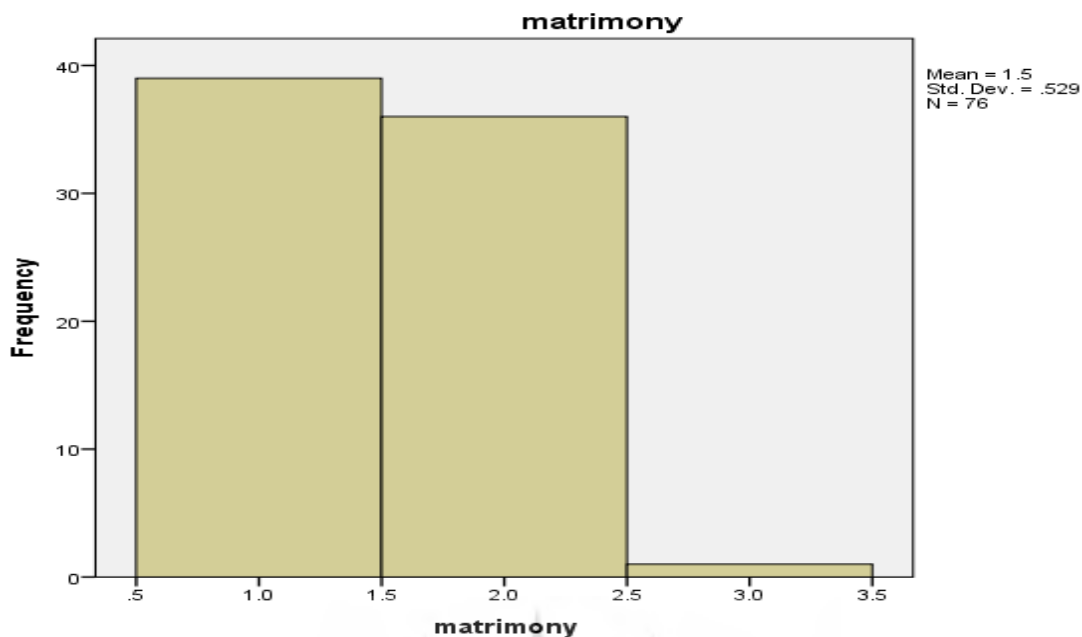
نمودار ۵ متغیر سن را نشان می دهد. در محور افقی متغیر سن و در محور عمودی فراوانی نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد سن اکثر شرکت کنندگان ۲۲-۲۵ سال است. نمودار ۶-

تحصیلات

نمودار ۶ میزان تحصیلات افراد را نشان می دهد. در محور افقی میزان تحصیلات و در محور عمودی فراوانی نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد که سطح تحصیلات بیشتر افراد شرکت کننده لیسانس بوده است

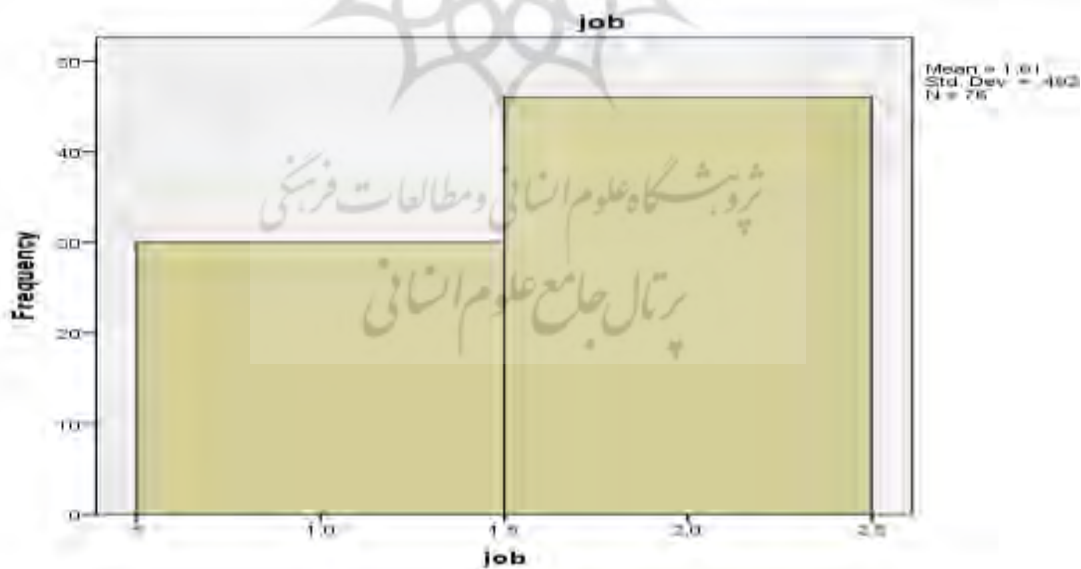
نمودار ۷ - وضعیت

تاهل

نمودار ۷ نشان دهنده وضعیت تاهل افراد شرکت کننده می باشد برون داد نمودار نشان می دهد که ۳۹ نفر از آنها مجرد، ۳۶ نفر متاهل و ۱ نفر در وضعیت متارکه قرار داشته اند.

نمودار ۸ - شغل

نمودار ۸ نشان دهنده وضعیت شغلی افراد شرکت کننده می باشد. در محور افقی متغیر وضعیت شغل و محور عمودی فراوانی نشان داده شده است. برون داد نمودار نشان می دهد که تعداد افراد شاغل در مقایسه با افراد بیکار بیشتر است.

جدول ۲ - آنوا یک طرفه بین متغیرهای اصلی

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
happiness	Between Groups	۹۶۵۵.۱۹۷	۵۷	۱۶۹.۳۸۹	۲.۰۳۵	.۰۴۸
	Within Groups	۱۴۹۸.۰۰۰	۱۸	۸۳.۲۲۲		
	Total	۱۱۱۵۳.۱۹۷	۷۵			
lifesatisfaction	Between Groups	۲۲۱۲.۶۷۱	۵۷	۳۸۸.۱۹	۵.۰۶۳	.۰۰۰
	Within Groups	۱۳۸.۰۰۰	۱۸	d		
	Total	۲۳۵۰.۶۷۱	۷۵			

فرضیه اصلی: بین هوش های چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی در دانشجویان رابطه وجود دارد. برای بررسی وجود رابطه بین هوش چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی از آزمون آماری آنوا یک طرفه استفاده گردید. با توجه به جدول ۲ نتایج sig شامل ۰/۰۴۸ و ۰/۰۰۰ است که هر دو از که کوچکتر از ۰/۰۵ بوده، در نتیجه بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود، فرض خلاف و فرضیه پژوهش و یا H_A تایید می گردد. بنابراین به احتمال ۹۵٪ رابطه معنادار است.

جدول ۳ - جدول همبستگی بین هوش کلامی با شادکامی

		happiness	verbalintelligence
happiness	Pearson Correlation	۱	.۲۷۳*
	Sig. (۲-tailed)		.۰۱۷
	N	۷۶	۷۶
verbalintelligence	Pearson Correlation	.۲۷۳*	۱
	Sig. (۲-tailed)	.۰۱۷	
	N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش زبانی / کلامی با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۳ بین شادکامی با هوش کلامی sig ۰/۰۱۷ بدست آمده که کوچکتر ۰/۰۵ معناداری می باشد. بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش کلامی / زبانی همبستگی معنادار وجود دارد.

جدول ۴ - جدول همبستگی بین هوش فضایی با شادکامی

		happiness	spatialintelligence
happiness	Pearson Correlation	۱	.۲۹۸**
	Sig. (۲-tailed)		.۰۰۹
	N	۷۶	۷۶
spatialintelligence	Pearson Correlation	.۲۹۸**	۱
	Sig. (۲-tailed)	.۰۰۹	
	N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش فضایی با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۴ بین شادکامی با هوش فضایی sig ۰/۰۰۹ بدست آمده که کوچکتر از ۰/۰۵ معناداری می باشد. بنابراین فرضیه

صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش فضایی رابطه معنادار مثبت وجود دارد.

جدول ۵ جدول همبستگی بین هوش میان فردی با شادکامی

	happiness	interpersonalintelligence
happiness Pearson Correlation	۱	.۲۶۶*
Sig. (۲-tailed)		.۰۲۰
N	۷۶	۷۶
interpersonalintelligence Pearson Correlation	.۲۶۶*	۱
Sig. (۲-tailed)	.۰۲۰	
N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش میان فردی با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۵ بین شادکامی با هوش میان فردی $\text{sig } 0.020$ بدست آمده که کوچکتر از 0.05 معناداری می باشد. بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش میان فردی همبستگی معنادار وجود دارد.

جدول ۶- جدول همبستگی بین هوش درون فردی با شادکامی

	happiness	intrapersonalintelligence
happiness Pearson Correlation	۱	.۳۱۲**
Sig. (۲-tailed)		.۰۰۶
N	۷۶	۷۶
intrapersonalintelligence Pearson Correlation	.۳۱۲**	۱
Sig. (۲-tailed)	.۰۰۶	
N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش درون فردی با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۶ بین شادکامی با هوش درون فردی $\text{sig } 0.006$ بدست آمده که کوچکتر از 0.05 معناداری می باشد. بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش درون فردی همبستگی معنادار وجود دارد.

جدول ۷ جدول همبستگی بین هوش موسیقایی با شادکامی

	happiness	musicalintelligence
happiness Pearson Correlation	۱	.۲۹۵**
Sig. (۲-tailed)		.۰۱۰
N	۷۶	۷۶
musicalintelligence Pearson Correlation	.۲۹۵**	۱
Sig. (۲-tailed)	.۰۱۰	
N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش موسیقایی با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۷ بین شادکامی با هوش موسیقایی $\text{sig } 0.010$ بدست آمده که کوچکتر از 0.05 معناداری می باشد. بنابراین

فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش موسیقایی همبستگی معنادار وجود دارد.

جدول ۸ - جدول همبستگی بین هوش طبیعت گرا و شادکامی

		happiness	naturalisticintelligence
happiness	Pearson Correlation	۱	.۳۸۲**
	Sig. (۲-tailed)		.۰۰۱
	N	۷۶	۷۶
naturalisticintelligence	Pearson Correlation	.۳۸۲**	۱
	Sig. (۲-tailed)	.۰۰۱	
	N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش طبیعت گرا با شادکامی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۸ بین شادکامی با هوش طبیعت گرا $\text{Sig } 0/001$ بدست آمده که کوچکتر از $0/05$ معناداری می باشد. بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین شادکامی با هوش طبیعت گرا همبستگی معنادار وجود دارد.

جدول ۹ - جدول همبستگی بین هوش طبیعت گرا و رضایت از زندگی

		lifesatisfaction	naturalisticintelligence
lifesatisfaction	Pearson Correlation	۱	.۳۱۷**
	Sig. (۲-tailed)		.۰۰۵
	N	۷۶	۷۶
naturalisticintelligence	Pearson Correlation	.۳۱۷**	۱
	Sig. (۲-tailed)	.۰۰۵	
	N	۷۶	۷۶

فرضیه فرعی: بین هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی در دانشجویان رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۹ بین هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی $\text{Sig } 0/005$ بدست آمده که کوچکتر از $0/05$ معناداری می باشد. بنابراین فرضیه صفر یا H_0 رد می شود و فرضیه خلاف یا H_A تایید می گردد. بنابراین می توان گفت بین هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی همبستگی معنادار مثبت وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری:

طبق آنچه بیان شد مهم ترین سوال پژوهش این بود که آیا بین هوش چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی رابطه وجود دارد؟ یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل داده های بدست آمده در جدول ۲ در این پژوهش نشان داد که بین هوش های چندگانه با شادکامی و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این بدان معناست که افزایش هوش چندگانه موجب افزایش شادکامی و رضایت از زندگی در افراد جامعه هدف می گردد.

بر اساس جدول شماره ۳ بین هوش کلامی و شادکامی رابطه مثبت و معنادار ضعیفی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش کلامی تا حدودی موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می گردد.

بر اساس جدول شماره ۴ بین هوش فضایی و شادکامی رابطه مثبت و معنادار ضعیفی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش فضایی تا حدودی موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد. بر اساس جدول شماره ۵ بین هوش میان فردی و شادکامی رابطه مثبت و معنادار ضعیفی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش میان فردی تا حدودی موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد.

بر اساس جدول شماره ۶ بین هوش درون فردی و شادکامی رابطه مثبت و معنادار متوسطی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش درون فردی موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد. بر اساس جدول شماره ۷ بین هوش موسیقایی و شادکامی رابطه مثبت و معنادار ضعیفی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش موسیقایی تا حدودی موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد. بر اساس جدول شماره ۸ بین هوش طبیعت گرا و شادکامی رابطه مثبت و معنادار متوسطی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش طبیعت گرا موجب افزایش شادکامی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد.

بر اساس جدول شماره ۹ بین هوش طبیعت گرا و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنادار متوسطی وجود دارد این بدان معناست که افزایش هوش طبیعت گرا موجب افزایش رضایت از زندگی در جامعه آماری مورد بررسی می‌گردد.

بین این پژوهش با سایر پژوهش های انجام شده (از نظر جامعه آماری، نمونه آماری، روش اجرا) تفاوت هاو شباهتهایی وجود دارد از جمله آنکه در پژوهش مظفری نیا و همکاران (۱۳۹۲) رابطه بین سلامت معنوی و شادکامی دانشجویان انجام شده که یافته ها نشان می دهد بین سلامت معنوی و شادکامی دانشجویان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد همانطور که یافته های پژوهش حاضر نیز نشان می دهد بین هوش چندگانه و شادکامی نیز رابطه مثبت و معنادار وجود دارد اما تفاوت های پژوهش انجام شده با پژوهش حاضر در این است که در پژوهش انجام شده تمامی ابعاد سلامت معنوی با شادکامی رابطه معنادار داشته اما در پژوهش حاضر تنها بین هوش کلامی، فضایی، میان فردی، درون فردی، موسیقایی و طبیعت گرا با شادکامی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و بین مابقی هوش ها با شادکامی رابطه معنادار وجود ندارد. پژوهش انجام شده بر روی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس تهران در سال ۹۲ بوده اما پژوهش حاضر بر روی دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران در سال ۹۸ انجام گردیده. حجم نمونه در پژوهش انجام شده ۹۰ نفر که از طریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند اما در پژوهش حاضر ۷۶ نفر که از روش در دسترس استفاده گردید.

در پژوهش کلهر و احقر (۱۳۹۵) که بررسی رابطه اعتیاد به اینترنت با هوش های چندگانه گاردنر و پیشرفت تحصیلی انجام شده یافته ها نشان می دهد رابطه بین هوش فضایی، موسیقایی و درون فردی با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معنادار دارد. در حالیکه در پژوهش حاضر بین هوش کلامی، فضایی، میان فردی، درون فردی، موسیقایی، طبیعت گرا با شادکامی رابطه معنادار و بین هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. پژوهش انجام شده بر روی دانش آموزان دختر پایه هشتم دوره

متوسطه اول غیر دولتی تهران انجام شده در حالیکه پژوهش حاضر بر روی دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران انجام پذیرفته است. روش انجام هر دو پژوهش روش همبستگی بوده است. در پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۰) که بررسی مقایسه ی حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی و افسردگی و شادکامی در سالمندان زن و مرد انجام شده است یافته ها نشان می دهد بین تمام متغیر های پژوهش رابطه معنادار وجود داشته اما در پژوهش حاضر تنها بین هوش کلامی، فضایی، میان فردی، درون فردی، موسیقایی و طبیعت گرا با شادکامی و بین هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. جامعه آماری در پژوهش انجام شده تمامی سالمندان زن و مرد شهر شیراز بوده اند در حالیکه جامعه آماری در پژوهش حاضر دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران سال ۹۸ می باشند. حجم نمونه در پژوهش انجام شده ۳۷۹ نفر در حالیکه در پژوهش حاضر ۷۶ نفر می باشد. روش نمونه گیری در هر دو پژوهش روش در دسترس می باشد.

در پژوهش ملکی و انارکی (۱۳۹۶) که بررسی شادکامی، رضایت از زندگی و بهزیستی روانی در میان زنان مجرد و متأهل انجام شده است یافته ها نشان می دهد بین رضایت از زندگی با بهزیستی روانی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد اما بین شادکامی با هر یک از این متغیرها رابطه معنادار وجود ندارد. در حالیکه در پژوهش حاضر بین تمامی متغیرهای اصلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. و از میان متغیر های فرعی نیز بین هوش کلامی، فضایی، میان فردی، درن فردی، موسیقایی و طبیعت گرا با شادکامی و هوش طبیعت گرا با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. پژوهش انجام شده بر روی ۱۰۰ نفر از زنان (۵۰ نفر مجرد، ۵۰ نفر متأهل) انجام شده در حالی که پژوهش حاضر بر روی دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران ۳۹ نفر مجرد، ۳۶ نفر متأهل و ۱ نفر در وضعیت متارکه قرار داشته اند. روش مطالعه در پژوهش انجام شده علی - مقایسه ای اما در پژوهش حاضر همبستگی از نوع در دسترس می باشد.

در پژوهش انق و همکاران (۱۳۹۴) بررسی میزان تاثیر هوش طبیعت گرا بر تمایل دانش آموزان دختر به درس ریاضی انجام شده است یافته ها نشان می دهد که هوش طبیعت گرا بر تمایل دختران به درس ریاضی تاثیر گذار نمی باشد در حالیکه در پژوهش حاضر هوش طبیعت گرا بر هر دو متغیر پژوهش یعنی شادکامی و رضایت از زندگی تاثیر گذار است. جامعه آماری پژوهش انجام شده کلیه دانش آموزان مدارس نمونه دولتی دخترانه دوره دبیرستان شهر گرگان در سال ۹۳-۹۲ می باشد در حالیکه جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان روانشناسی دانشگاه های تهران در سال ۹۸ می باشد. پژوهش انجام شده با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی بر روی ۸۰ نفر انجام شده در حالیکه پژوهش حاضر با روش نمونه گیری در دسترس بر روی ۷۶ نفر صورت پذیرفته است.

منابع

اتکینسون و هیلگارد به نقل از محمود ساعتچی. زمینه روان شناسی (۱۳۹۶). تهران. نشر گپ.

بزرگمهری بوذر جمهری، خاطره؛ حافظی، فریبا؛ عسگری، پرویز؛ مکوندی، بهنام؛ پاشا، رضا (۱۳۹۸).
اثر بخشی آموزش هوش افزایی مبتنی بر نظریه هوش های چندگانه گاردنر بر مطلوبیت اجتماعی و انگیزش
تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دهم شهر اصفهان، مجله روان شناسی اجتماعی، ۵۱، ۲۱-۱۱
توانگر، لیلا؛ مهربانی، حسینعلی؛ روحانی، فرزانه (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت از زندگی بر اساس
متغیرهای جمعیت شناسی، حمایت اجتماعی و نگرش به دوستان در نوجوانان دختر شهر اصفهان، سومین
همایش ملی مشاوره، ۱۱-۱

جانسون و رول به نقل از مقدم، فریبا. احساس رضایت (۱۳۹۸) تهران. نشر بنیاد فرهنگ زندگی
گران و لی به نقل از کرامتی، محمدرضا و شفیعی فرد، یعقوب. (۱۳۹۱). هشت گام تا شادکامی.
تهران. انتشارات نسل نو اندیش

حمدانی، مجید (۱۳۹۷). بررسی رابطه هوش های چندگانه و رضایت شغلی پرستاران شاغل در
بیمارستان های آموزشی شهرستان اهواز، مجله ی توسعه ی آموزش جندی شاپور، فصلنامه ی مرکز مطالعات
و توسعه ی آموزش علوم پزشکی، ۳، ۲۱۶-۲۰۶

رحیمی، غلامرضا؛ نوروزی، محمدرضا؛ سریع القلم، نرگس (۱۳۹۱). بررسی رابطه هوش چندگانه
مدیران با اثر بخشی سازمانی شرکت گاز استان آذربایجان شرقی، فصلنامه مدیریت، ۲۵، ۳۴-۲۱

شمسایی، فرشید؛ اشترانی، فاطمه؛ اشترانی، الهام (۱۳۹۳). مقایسه رضایت از زندگی دانش آموزان
نابینا و ناشنوا با زان مدارس عادی شهر همدان در سال ۱۳۹۲، مجله علمی پژوهان، ۱، ۶۰-۵۲

صحرائیان، علی؛ غلامی، عبدالله؛ امیدوار، بنفشه (۱۳۹۰). رابطه ی نگرش مذهبی و شادکامی در
دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، فصلنامه ی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
گناباد، ۱، ۷۴-۶۹

غلامعلی لواسانی، مسعود؛ راستگو، لیلا؛ آذر نییاد، آرش؛ احمدی، طاهر (۱۳۹۳). اثر آموزش شادکامی
به شیوه شناختی رفتاری بر باورهای خود کارآمدی و استری تحصیلی، فصلنامه راهبردهای شناختی در
یادگیری، ۳، ۱۸-۲

فرامرزی، سالار؛ زارع، حسن؛ قنوت، اعظم (۱۳۹۴). اثر بخشی برنامه آموزشی مبتنی بر نظریه گاردنر
بر عملکرد هوش های چندگانه دانش آموزان، فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال یازدهم، شماره سی و ششم،
تابستان ۹۴

نصرتی نژاد، فرهاد؛ سخایی، ایوب؛ شریفی، حجت (۱۳۹۴). مطالعه ی رابطه ی بین سرمایه ی
اجتماعی جوانان و میزان شادکامی آنان، فصلنامه ی مطالعات توسعه ی اجتماعی، ۲، ۱۴۳-۱۶۷